

Alkotmánybíróság
1535 Budapest,
Pf. 773.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/02044 - 0/2021	
Érkezett: 2021 MÁJ 28. <i>Kezbeni tétel</i>	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 3 db	<i>du'</i>

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján Gödöllő Város Önkormányzata képviselőjében (2100 Gödöllő, Szabadság tér 6., e-mail: pmh@godollo.hu) az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg az 535/2020. (XII.01.) Korm.r. 1. § (1) bekezdése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, 31. cikk (3) bekezdése és 32. cikk (1) bekezdés h) pontjának sérelme miatti alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azt.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

A koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésekről szóló 535/2020. (XII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: (Korm.r.) a Magyar Közlöny 2020. évi 265. számában 2020. december 1-jén lett kihirdetve. A Kormányrendelet a kihirdetést követő napon, azaz 2020. december 2-án lépett hatályba.

A hatálybalépését megelőzően alkotta meg Gödöllő Város Önkormányzata a helyi adókról szóló 17/2016. (X.21.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 31/2020. (XI.30.) önkormányzati rendeletet, amely a 2021. évi helyi adók mértékét is meghatározta.

A sérelmezett jogszabály hatályosulása folytán a szabályosan, az Alaptörvény, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv., a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Hatv.) és a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Stabilitási tv.) vonatkozó rendelkezései alapján, a Stabilitási tv. 32. §-a által megállapított határidőben meghozott önkormányzati rendelet alkalmazására nem kerülhet sor, ezért a jogsérelem közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be.

A jogszabályok által okozott jogsérelem esetén nincs lehetőség a bírói út igénybevételére, ennek megfelelően ilyen tartalmú eljárás kezdeményezésére nem került sor. A Korm. rendelet kihirdetését követő 180 napon belül az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő.

A sérelmezett jogszabályi rendelkezés Gödöllő Város Önkormányzata, mint jogi személy jogait és érdekeit közvetlenül érinti. A sérelmezett jogszabály 1. § (1) bekezdése kimondja, hogy:

„A 2021. évben végződő adóévben a helyi adó és a települési adó mértéke nem lehet magasabb, mint az ugyanazon helyi adónak, települési adónak az e rendelet hatályba lépése napján hatályos és alkalmazandó önkormányzati adórendeletben megállapított adó mértéke.”

Gödöllő Város Önkormányzata az Mötv. 41. § (1) bekezdése alapján létrejött jogi személy.

A Stabilitási tv. 32. §-a alapján a helyi adóról szóló önkormányzati rendelet megalkotásával vagy a hatályos rendelet módosításával és e rendeletek tárgyát megelőző év november 30-ig történő kihirdetésével el kell döntenie, hogy változtat-e az érvényben lévő adórendeleten, amely a következő év önkormányzati költségvetésének egyik saját bevételi lába. A Korm.r. a Stabilitási tv. szabályát nem módosította. Következésképpen a változtatásban érintett helyi önkormányzatok a Korm.r. kihirdetését (2020. december 1.) és hatálybalépését (2020. december 2.) megelőzően már 2020. november 30-áig megalkották és kihirdették a 2021. évre vonatkozó helyi adó rendeleteiket.

A jogalkotás egyik, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett követelménye {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [57]-[59]}, hogy a jogszabály kihirdetése és a hatálybalépése között kellő felkészülési időnek kell eltelnie. „Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében jogállami követelmény, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészülésre. A felkészülési idő 'egy jogszabály megalkotása és kihirdetése, illetve hatálybalépése, azaz normatív hatásának kifejtése között eltelt idő' [165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478, 498.]

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelménye a jogszabály hatálybalépése időpontjának megállapítására vonatkozóan azt a kötelezettséget hárítja a jogalkotóra, hogy kellő időt biztosítson

– a jogszabály szövegének megismerésére;

– a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez;

– a jogszabállyal érintett szervek és személyek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire.

Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy annak vizsgálatát, hogy a felkészülési idő megfelelő-e, illetve, hogy sérti-e a jogbiztonság követelményét, a szabályozás tartalmi változásaira figyelemmel kell elvégeznie {összefoglalóan: 6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [233]–[236], megerősítette: 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [122]}.

„A jogbiztonságot súlyosan sérti, ha az új, illetve többletkötelezettségeket előíró jogszabályi rendelkezés kihirdetése és hatályba lépése közötti felkészülési idő elmarad vagy olyan rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a jogszabály címzettjei jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem – vagy csak rendkívüli erőfeszítések árán – tudnának kötelezettségeiknek eleget tenni. Ellentétes a jogállamiság elvével, ha a kellő felkészülési idő hiányából eredően a jogszabály címzettjei a megváltozott rendelkezéshez való alkalmazkodás rendkívüli nehézsége miatt nyilvánvalóan, illetve az új szabályozás megismerhetőségének hiányában valószínűsíthetően jogsértő helyzetbe kerülnek; különösen, ha emiatt joghátrányok is érik (érhetik) őket.” {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [239]}.

A Korm.r. a jogalkotásról szóló 2010. évi CXIII. törvény 2. § (2) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen, a hatálybalépését megelőző időre állapít meg kötelezettséget és korlátozza a helyi önkormányzatok Alaptörvényben és Hatv.-ben adómegállapítási jogát. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott – a jogállamiságból az Alkotmánybíróság által több határozatában levezetetten jogbiztonságot sérti a kellő felkészülési idő hiánya, és ezért álláspontunk szerint a Korm.r. 1. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes.

A Korm.r. 1. § (1) bekezdésének rendelkezése alapján az önkormányzat a 2020. évben végződő adóévben a helyi adó és a települési adó mértékén nem változtathat oly módon, hogy az magasabb legyen, mint ugyanazon adónak a rendelet hatályba lépésének napján hatályos önkormányzati adó rendeletében megállapított adómérték.

A Korm.r. 1.§ (1) bekezdésének rendelkezése álláspontunk szerint továbbá ellentétes az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés h) pontjában foglaltakkal, korlátozza az önkormányzat alkotmányos, Alaptörvényben biztosított és államilag is elismert rendelkezési és szabályozási autonómiáját.

Az Alaptörvény fenti rendelkezése kimondja ugyanis, hogy a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről. Az Alaptörvényhez fűzött jogi kommentár kiemeli, hogy az adómegállapítás joga az egyik legrégebbi – az 1997. évi XV. törvénnyel kihirdetett Helyi Önkormányzatok Európai Chartában is garantált – önkormányzati jogosultság. Az önkormányzat döntési jogosultsága e tekintetben igen széleskörű, így dönthet arról, hogy kivet-e helyi adót, az alkalmazott adó fajtáiról, azok konkrét mértékéről, a kedvezményekről és egyes eljárási szabályokról. A sérelmezett jogszabályi rendelkezés az Alaptörvényben biztosított alapvető önkormányzati jogot érinti.

Figyelmet érdemel, hogy a Kormány a sérelmezett jogszabályt az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében hozta meg. Az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy:

„A kormány veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.”

Az Alaptörvény 31. cikk (3) bekezdése szerint a helyi önkormányzatokra vonatkozó szabályokat sarkalatos törvény határozza meg. A Korm.r. Alaptörvényben és sarkalatos törvényben (Mötv.) meghatározott szabályt korlátoz, sértve az Alaptörvény 31. cikk (3) bekezdésének rendelkezését.

Az Mötv. mint sarkalatos törvény a veszélyhelyzetben alkotható kormányrendeletekről nem tartalmaz rendelkezést.

Az Mötv. 5. §-a azonban kimondja, hogy a helyi önkormányzatok által ellátott, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésében rögzített feladat- és hatáskörök jogszerű gyakorlása alkotmánybíróági és bírósági védelemben részesül.

Az Mötv. 112. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy: *„A helyi önkormányzat feladataihoz igazodóan választja meg a gazdálkodás formáit és pénzügyi előírások keretei között önállóan alakítja ki az érdekeltségi szabályokat. A helyi önkormányzat a feladatai ellátásának feltételeit saját bevételeiből, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, valamint központi költségvetési támogatásból teremti meg.”*

Az Mötv. 106. § (1) bekezdés a) pontja alapján: *„e törvény alkalmazásával saját bevétel a helyi adók.”*

Utalni kívánunk továbbá a Hatv. 6. § c) pontjában foglaltakra, amely szerint az önkormányzat adó megállapítási joga arra terjed ki, hogy az adó mértékét megállapítsa.

Az önkormányzat adómegállapítási jogát pedig ugyanezen törvény 7. §-ában meghatározottak korlátozhatják csupán.

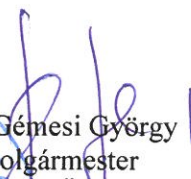
A fentiek alapján a sérelmezett Korm.r. a helyi adó megállapításával kapcsolatos önkormányzati jogokat olyan mértékben korlátozta, hogy azzal kiüresítette az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányosan védett jogot (önkormányzati autonómiát), mely megalapozza a sérelmezett jogszabály alaptörvényellenességét {3311/2019. (XI. 21.) AB határozat, Indokolás [36]; 8/2021. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [161]-[164] és [172]-[174]}.

Mellékletek:

- Önkormányzat nyilvántartásáról szóló dokumentum
- A helyi adókról szóló, 17/2016. (X.21.) önkormányzati rendelet 3/2017. (I.27.), 23/2017.(XI.24.) valamint 31/2020. (XI.30.) önkormányzati rendeletekkel egységes szerkezetbe foglalt szövege
- Polgármester megválasztásáról szóló dokumentum

Gödöllő, 2021. május 27.

Tisztelettel:

Dr. Gémesi György
polgármester
Gödöllő Város Önkormányzata
indítványozó képviselőként

